

ME-100, Generell informasjon**Emnekode:** ME-100 1**Emnenavn:** Samfunnsvitenskapelig metode**Dato:** 14.12.2017**Varighet:** 09:00-14:00**Tillatte hjelpemidler:**

Kalkulator

Merknader:Begge oppgaver skal besvares. Oppgavene teller likt.

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?**Velg et alternativ** Ja Nei

Besvart.

1 ME-100, oppgave 1**Oppgave 1**

a) Du har gjennomført et forskningsprosjekt der du har benyttet *det kvalitative intervjuet* som forskningsmetode. Gjør rede for metoden.

b) For å supplere velger du å benytte deg av flere kvalitative metoder. På hvilken måte kan henholdsvis deltakende observasjon og dokumentanalyse gi ny innsikt?

Skriv ditt svar her...

a) Du har gjennomført et forskningsprosjekt der du har benyttet det kvalitative intervjuet som forskningsmetode. Gjør rede for metoden.

Det kvalitative intervjuet er en kvalitativ metode. Kvalitative metoder egner seg godt når vi vet lite om et tema, når vi ønsker å generere teorier, eller når vi ønsker å få frem nyanser og variasjoner i et fenomen. Sammenlignet med kvantitative metoder, så fokuserer kvalitative metoder på dybde fremfor bredde. Dette gjør at det ofte kan være vanskeligere å generalisere (men ikke umulig) ut fra kvalitative metoder, enn det det er når vi bruker kvantitative. Ofte er kvalitative metoder godt egnet til å generere teorier, fremfor å teste hypoteser. I kvalitativ metode samler vi inn data i form av ord, mens vi i kvantitative metoder samler inn data i form av tall. Det er ingen av metodene som er bedre enn den andre, men de egner seg til ulike problemstillinger. I denne oppgaven vil jeg gjøre rede for en kvalitativ metode: det kvalitative intervjuet.

Det kvalitative intervjuet er en metode som egner seg når vi er ute etter å finne individuelle synspunkter eller individuelle fortolkninger av et fenomen. Det finnes også kvalitative intervju som foregår i grupper (fokusgrupper), som egner seg når man ønsker å få frem en gruppes synspunkt/fortolkning av et fenomen, eller når man er ute etter å finne ut om det er uenighet/enighet i en gruppe. På grunn av denne eksamenens omfang velger jeg å her gjøre rede for det kvalitative *individuelle* intervjuet, som er den mest vanelige metoden å bruke.

Det kvalitative individuelle intervjuet som metode har fått en del kritikk. Noen mener at det er for subjektivt og at dette er en svakhet med metoden. Kvale fremhever derimot at dette er en styrke fremfor en svakhet. Fordi det er subjektivt kan vi få frem flere nyanser enn det vi får gjennom en mer objektiv kvantitativ metode. Gjennom

intervjuet kan vi få frem variasjoner og nyanser som ikke kommer frem i en kvantitativ undersøkelse.

Det kvalitative intervjuet kan struktureres på ulike måter. Det kan enten være helt åpent, helt lukket eller et sted i mellom der. Hverken helt lukket eller helt åpent er ideelt. Helt lukket blir mer som en kvantitativ undersøkelse som gjør at man mister noe av metodens styrke - fleksibilitet, nærhet og åpenhet. Det er også en grøft på andre siden - et helt åpent intervju kan gjøre det svært vanskelig å faktisk få frem de nyansene og fortolkningen man er ute etter. Poenget er jo å belyse problemstillingen man har satt, og det å ligge på en mellomting mellom helt åpent og helt lukket kan være en god idé. Før man gjennomfører et kvalitativt intervju kan man derfor forberede en intervjuguide. Intervjuguiden fungerer som en rød tråd under intervjuet, og kan også være nyttig å bruke når man senere skal analysere, og den kan være nyttig å ha for andre som eventuelt vi etterprøve resultatene i undersøkelsen din.

Selve intervjuet foregår som en dialog mellom intervjuer og intervjuobjektet. Intervjuer/undersøker stiller spørsmål, og intervjuobjektet svarer. Det er viktig at spørsmålene er enkle og forståelige, og det er spesielt viktig at intervjueren ikke stiller ledende spørsmål. Det finnes flere ulike typer spørsmål som intervjueren kan bruke. Man må tilpasse hvilke spørsmål man bruker etter situasjonen. Det finnes for eksempel innledende spørsmål, oppfølgingsspørsmål og presiseringsspørsmål. Presiseringsspørsmål kan for eksempel være lurt å bruke for å bekrefte at man har oppfattet intervjuobjektets budskap slik det var ment.

Et kvalitativt individuelt intervju kan foregå på flere forskjellige måter. For eksempel ansikt-til-ansikt, telefon, e-post eller chat. Det er fordeler og ulemper med alle sammen. Fordelen med ansikt til ansikt er at intervjuobjektet formidler rik informasjon. Intervjuer kan lese kroppsspråket, og det er lettere å unngå misforståelser. Samtidig er det også lettere å oppnå tillit, noe som er svært viktig for at intervjuobjektet gir åpne og ærlige svar. En av ulempene med ansikt-til-ansikt er at intervjuereffekten er stor - altså at den som intervjuer påvirker det som blir sagt.

Når vi gjennomfører et kvalitativt individuelt intervju, må vi også velge hvilken kontekst vi skal gjennomføre intervjuet i. Vi kan skille mellom naturlig og kunstig kontekst. En naturlig kontekst er en kontekst der intervjuobjektet oppholder seg til daglig, for eksempel hjemme eller på jobb. Ofte vil naturlige kontekster gi mer naturlige svar. Samtidig er det noen ulemper, som for eksempel at det er praktisk vanskelig å få til, og at man lett kan bli forstyrret av andre ting. En kunstig kontekst vil ofte gi kunstigere svar, men man må likevel ofte velge en kunstig kontekst. Da er det viktig at man oppnår en viss tillit hos den man skal intervjuer. I ettertid bør man reflektere over hvordan konteksten har påvirket svarene, og det man har kommet frem til.

Det er en rekke etiske faktorer man må huske på når man gjennomfører et kvalitativt individuelt intervju. Intervjuobjektet må for eksempel ha gitt et frivillig og informert samtykke. Det innebærer at intervjuobjektet har fått tilstrekkelig med informasjon og vet hva de sier ja til. Det er også et dilemma knyttet til om hensikten med intervjuet skal være skjult eller åpen. Dersom hensikten er skjult er det større sjanse for at man får ærlige svar av intervjuobjektet. La oss si at vi undersøker noe som er knyttet til holdninger og rasisme. Dersom intervjuobjektet vet dette så vil han kanskje "pynte" på svarene. Svært få ønsker å bli "stemplet" som rasist. Dersom intervjuobjektet ikke vet hva hensikten med undersøkelsen er, kan det altså være større sjanse for at man faktisk får ærlige svar. Men dette er et etisk problem. En viktig del av forskningsetikken er at de som blir undersøkt skal vite om det og at man skal ha tillatelse og samtykke. Det er derfor en etisk utfordring med å skjule hensikten. Som regel må man derfor være åpen om hensikten, og så må man heller kritisk reflektere over hvordan dette påvirker resultatene man kommer frem til.

For å kunne gjennomføre et kvalitativt intervju må man åpenbart ha noen å intervjuer. Hvordan skal man velge ut enheter?

Aller først må man definere den teoretiske populasjonen. Deretter må man dele inn i undergrupper etter inndelingsvariabler (knyttet til problemstillingen). Deretter må man velge hvilke utvalgsriterier man skal velge etter. Da har man flere alternativer:

1. Tilfeldig

- Man trekker tilfeldig. Dette er ofte ikke så gunstig, siden det da ikke er sikkert at man får enheter som faktisk kan bidra til å belyse problemstillingen.

2. Bredde og variasjon

Man kan velge å si at alle undergruppene skal være representert. Ulempen med dette er at det nødvendigvis ikke blir representativt. Da får man like mange fra en minoritetsgruppe som man gjør fra en majoritetsgruppe.

3. Det typiske

Man kan velge enheter som man tror representerer det typiske. Faren her er at de man tror er typiske viser seg å ikke være det.

4. Det ekstreme

Man kan velge enheter som man tror avviker stort fra det typiske. Her kan man heller ikke være sikker.

Fordelen med å velge både det typiske og det ekstreme, er at det styrker muligheten for å generalisere.

5. Informasjon

Man kan velge enheter basert på hva slags informasjon de kan gi oss, og ut ifra hvor gode informasjonskilder de er. Dette kan man heller ikke vite noe sikkert om.

6. Snøballeffekten

Snøballmetoden er en utvelgingsmetode som går ut på at man begynner med å velge ut en enhet, for eksempel basert på informasjon. Gjennom denne personen kan man kanskje få tips om hvem andre man bør snakke med, og hvem andre som kanskje har kompetanse eller erfaring med fenomenet man studerer. Slik kan snøballen fortsette å rulle. Faren her er at man blir sittende fast og at man ikke får den "snøballeffekten" man hadde håpt på.

7. Kombinasjon av ulike kriterier

Man kan velge å kombinere alternativene. Dette er en stor fordel med kvalitative metoder. Fordi det er så fleksibelt, så kan man prøve ut noe først, se hvordan det går og deretter stoppe opp og vurdere hvordan det fungerer, og derifra avgjøre veien videre.

Hva slags utvelgingskriterier man velger å bruke, bør avhenge av problemstillingen. Problemstillingen er det som styrer undersøkelsen.

Når man bruker kvalitativt individuelt intervju som metode, så bør man sette en grense for hvor mange man skal intervjuer. Ofte pleier maks 20 intervjuobjekter å være et greit tall. Vi kan også stoppe når vi merker at det blir en metning av informasjon (at man ikke finner ut noe nytt lengre).

Når vi skal begynne med selve analysen, er det notatene vi tar utgangspunkt i. Det er derfor viktig å ta gode notater under intervjuet, og å raskt skrive ned ting etter at man er ferdig med selve intervjuet. Vi kan også bruke lydopptak i tillegg, men det avhenger av at den vi intervjuer har gitt tillatelse til dette. Ulempen med å bruke lydopptak, kan være at folk endrer seg når de vet at de blir tatt opp.

Det er altså notatene som er utgangspunkt for analysen. Selve analysen blir da en form for innholdsanalyse eller tekstanalyse. Både Jacobsen (det står i "Hvordan gjennomføre undersøkelser", men er usikker på om det der er henvist til noen andre) og Kvale har sagt noe om hvordan denne analysen kan foregå. De overlapper litt, men jeg vil nå kort si litt om begge.

Jacobsen:

Her er analysefasen delt inn i fire prosesser:

1. Dokumentering (dette innebærer finskriving og strukturering av notatene)
2. Utforsking (undersøkeren "skummer" og utforsker teksten)
3. Systematisering og kategorisering (her har undersøkeren definert ulike kategorier som teksten skal systematiseres etter. Disse kategoriene kan gå på ulike temaer, eller ulike sider ved problemstillingen, og teksten skal deles opp og plasseres etter kategori. På den måten får man oversikt, og teksten blir systematisert kategori for kategori).
4. I den siste fasen er poenget å tolke teksten i kategoriene, og belyse problemstillingen basert på dette.

Kvale:

Kvale har fem ulike måter man kan analysere teksten på:

1. Meningsfortetting (her fokortet man det som har blitt sagt. Kun det viktigste skal stå igjen)
2. Meningsstrukturering gjennom narrativer (enten har intervjuobjektet gitt informasjon gjennom narrativer - en form for "historiefortelling", eller så kan undersøkeren skrive om teksten til en slags historie)
3. Meningskategorisering (fungerer på samme måte som nummer 3 over)
4. Meningsfortolkning (her fortolker undersøkeren teksten/det som har blitt sagt. Det innebærer å legge til tolkninger i tillegg til det som faktisk har blitt sagt. Feks tolke de underliggende betydningene av det som er skrevet/sagt).
5. Ad-hoc: Man bruker flere måter å analysere på.

Hvordan man velger å gjøre analysen avhenger selvsagt av problemstillingen. I tillegg er fordelene med kvalitativ metode at man kan være fleksibel og kombinere, og gjøre det på flere måter (feks ad-hoc).

Når man har gjort en analyse, så er det viktig å være kritisk til eget arbeid. I det kvalitative intervjuet er det en fare for at man har en intervjuereffekt - altså at den som intervjuer påvirker det som blir sagt, og det man kommer frem til. Det er umulig å unngå en undersøkereffekt og en intervjuereffekt. Det er derfor viktig å at undersøkeren har personlig refleksivitet, og er kritisk til hvordan hen selv har påvirket undersøkelsen. Dette gjør også at undersøkelsen blir mer troverdig (reliabel) og styrker den interne gyldigheten (validitet).

I tillegg må undersøkeren også ha en epistemologisk refleksivitet. Det vil si at man reflekterer over hvordan selve metoden påvirker undersøkelsen og resultatene. Alle metoder er selektive, man får noe type informasjon

men man utelukker noe annet. Det er viktig å være kritisk til dette, og gjøre rede for hvordan metoden kan ha påvirket. Dette vil styrke undersøkelsens troverdighet.

Ofte vil resultatet av en undersøkelse hvor kvaliativt individuelt intervju er metoden, være at man kan generere en teori. I en kvantitativ metode vil man i større grad kunne generalisere. Ofte kan det være vanskelig å generalisere ut i fra intervjuer, men vi kan styrke muligheten for det ved å intervjuer veldig mange, veldig ulike, eller ved å kombinere metoden med andre metoder. I neste del av oppgaven vil jeg gjøre drøfte hvordan man kan kombinere metoden med deltakende observasjon og dokumentanalyse.

B) For å supplere velger du å benytte deg av flere kvalitative metoder. På hvilken måte kan henholdsvis deltakende observasjon og dokumentanalyse gi ny innsikt?

I denne delen av oppgaven vil jeg drøfte hvordan deltakende observasjon og dokumentanalyse kan gi ny innsikt når man har brukt kvaliativt individuelt intervju. På grunn av oppgavens omfang/tid vil jeg ikke gjøre rede for disse metodene først, men jeg vil forsøke å trekke ut det jeg mener er mest relevant for å supplere det kvalitative intervjuet, og trekke frem de elementene som gjør at man kan oppnå ny/mer innsikt.

Deltakende observasjon

Mens hensikten i det kvalitative individuelle intervjuet er å få frem individuelle synspunkter eller fortolkninger av et fenomen, er deltakende observasjon hensiktsmessig når man ønsker å studere hva folk faktisk gjør, og ikke hva de sier at de gjør. Allerede her ser vi at det kan være fruktbart å kombinere de to metodene. Ved å kombinere de, kan vi se om det folk sier at de gjør stemmer overens med det de faktisk gjør. Dette kan både styrke og svekke det vi kommer frem til gjennom det kvalitative intervjuet.

I deltakende observasjon kan vi veksle mellom induktiv og deduktiv metode. Det vil si at vi for eksempel kan bruke teorier vi har generert gjennom intervjuet som fortolkningsramme når vi observerer (induktivt). I tillegg kan observasjon i seg selv føre til muligheter for generering av nye teorier (deduktivt).

Hva vi får av ny kunnskap gjennom å bruke deltakende observasjon avhenger også litt av hva det er vi undersøker. Undersøker vi noe som har med individet å gjøre kan deltakende observasjon være fruktbart, fordi vi også får mulighet til å observere de vi har intervjuet i en mer naturlig kontekst (avhengig av at vi har fått tillatelse til dette). Gjennom observasjon kan vi også få mer informasjon om fenomenet vi studerer. La oss si at vi undersøker noe som er knyttet til makt på en arbeidsplass. Vi kan få mye informasjon gjennom intervjuer, men informasjonen vil da være begrenset til hva folk sier. Dersom vi er tilstede på en arbeidsplass og observerer kan vi i tillegg få informasjon om faktisk atferd - vi kan f.eks. observere hvordan beslutninger faktisk blir tatt.

Deltakende observasjon blir ofte brukt synonymt med etnografi, og er veldig vanlig å bruke når i sosialantropologi og når man studerer kultur. Dersom man undersøker noe som har med kultur å gjøre, så vil det være begrenset med informasjon man kan få ut av et intervju. Folk er kanskje ikke klar over sin egen kultur. Ved å observere kan man derfor få tilgang til "taus" kunnskap. I slike tilfeller vil det være svært fruktbart å kombinere intervju og observasjon.

Dokumentanalyse

Gjennom dokumentanalyse kan vi få informasjon om hva folk har sagt og hva folk har gjort. Vi kan bruke dokumentanalyse når vi de vi ville ha intervjuet ikke eksisterer lengre eller dersom de ikke er tilgjengelige. I de tilfellene kan vi intervjuer noen informanter/respondenter som er relevante for det vi skal studere, og så kan vi supplere med informasjon fra andre kilder gjennom dokumentanalyse. I dokumentanalyser studerer vi kilder, og en kilde er et skriftlig tidshistorisk dokument. Vi har ulike typer kilder vi kan bruke, og hvilke vi velger vil avhenge av problemstillingen:

Førstehånds vs. andrehåndskilder

Førstehåndskilder er personer som har direkte erfaring med det vi studerer - det kan for eksempel være en dagbok. Andrehåndskilder er en kilde som har blitt gjenfortalt noe - for eksempel en avis.

Privat vs. offentlig

Dette handler om hvem som er mottaker. En privat kilde (f.eks. en dagbok igjen) er noe som ikke er skrevet for å publiseres. Her kan vi få informasjon om hva som faktisk har skjedd, eller en personlig fortolkning av noe. En offentlig kilde er ment til å publiseres, og vi kan bruke disse til å forstå hvordan avsenderen ville bli oppfattet av mottakeren(e).

Personlig vs. institusjonell kilde

Disse handler om hvem som er avsender. En personlig kilde kan være et enkeltmenneske. Vi vet dermed hvem sitt synspunkt han eller hun representerer. En institusjonell kilde kan for eksempel være en organisasjon eller en bedrift. Her vet vi ikke helt hvem sine synspunkter som er representert, eller hvilke diskusjoner eller spenninger som var knyttet til utformingen.

Internettkilder

Internettkilder er kilder publisert på internett.

Det er altså flere ulike typer kilder vi kan bruke, og hva vi velger bør bestemmes av problemstillingen. Vi kan bruke ulike typer kilder for å supplere det vi undersøker i intervjuet.

Et viktig prinsipp i vitenskapen er at forskning skal være kumulativ - forskning skal bygge på annen forskning. Derfor kan dokumentanalyse være et svært viktig verktøy i startfasen av en undersøkelse hvor man planlegger å gjennomføre kvalitative intervjuer. Gjennom å bruke kilder kan vi finne tidligere forskning om temaet, tidligere undersøkelser og vi kan finne annen informasjon som er relevant for temaet vi skal undersøke. På den måten kan dokumentanalyse både være en viktig del av forarbeidet, samtidig som den også kan supplere med ny informasjon som vi ikke får tilgang til under intervjuene.

Det ideelle vil alltid være å kombinere metoder, men i praksis kan det være vanskelig å få til - ofte på grunn av kostnader. Alle metoder er selektive, og når man velger en metode, så velger man også bort noe. Når vi da bruker flere metoder, så styrkes undersøkelsen. Vi får tilgang til mer informasjon, og vi får tilgang til flere typer informasjon. I kvalitativt individuelt intervju får vi informasjon om individuelle synspunkter eller fortolkninger. Ved å kombinere med dokumentanalyse får vi også tilgang informasjon om hva folk har sagt eller gjort. Dette er som nevnt spesielt nyttig når ikke alle informanter/respondenter vi ønsker er tilgjengelige, eller i startfasen av en undersøkelse.

Besvart.

2 ME-100, oppgave 2

Oppgave 2

Du har gjennomført en undersøkelse av tillit til politikere blant et tilfeldig utvalg av stemmeberettigede borgere i henholdsvis Norge og Spania. Følgende variabler er inkludert:

1. Tillit til eget lands politikere: vurdert på en skala fra 0 (ingen tillit) til 10 (full tillit)
2. Tilfredshet med den økonomiske situasjonen i landet du er bosatt: vurdert på en skala fra 0 (svært utilfreds) til 10 (svært tilfreds)
3. Plassering på en politisk venstre-høyre skala: vurdert på en skala fra 0 (venstre) til 10 (høyre)
4. Stemmegiving ved forrige valg: 0 (avga ikke stemme), 1 (avga stemme)
5. Kjønn: 0 (mann), 1 (kvinne)

Tabellene nedenfor sammenligner resultatene fra Norge og Spania, Tabell 1 viser henholdsvis deskriptiv statistikk og frekvensfordeling for avhengig variabel. Tabell 2 viser resultater fra regresjonsanalysen.

Tabell 1: Univariat analyse (Tillit til eget lands politikere)					
Deskriptiv statistikk		Norge		Spania	
N		1538		1865	
Gjennomsnitt		4,96		2,72	
Median		5,00		3,00	
Standardavvik		1,97		2,25	
Frekvensfordeling		Norge		Spania	
		Frekvens	Valid prosent	Frekvens	Valid prosent
Valid	Ingen tillit	35	2,3	486	26,1
	1	35	2,3	170	9,1
	2	106	6,9	245	13,1
	3	173	11,2	258	13,8
	4	211	13,7	222	11,9
	5	382	24,8	281	15,1
	6	252	16,4	116	6,2
	7	214	13,9	51	2,7
	8	91	5,9	26	1,4
	9	26	1,7	6	0,3
		Full tillit	13	0,8	4
Totalt		1538	100,0	1865	100,0
Mangler	Vil ikke svare	1		4	
	Vet ikke	9		16	
Totalt		1548		1885	

Tabell 2: Regresjonsanalyse (Tillit til eget lands politikere)						
Avhengig variabel: Tillit til politikere	Norge			Spania		
	Standardisert	Ustandardisert	Sig.	Standardisert	Ustandardisert	Sig.
	B	Beta		B	Beta	
(Konstant)	2,72			1,17		
Tilfredshet med den økonomiske situasjonen i det landet du er bosatt	0,33	0,30	0,00	0,51	0,44	0,00
Plassering på politisk venstre-høyre skala	-0,11	-0,12	0,00	0,00	0,00	0,94
Stemte du ved forrige stortingsvalg	0,28	0,10	0,00	0,14	0,06	0,01
Kjønn	0,23	0,06	0,01	0,12	0,03	0,22

Besvar følgende:

- Lag problemstilling med tilhørende hypoteser ut i fra gitt informasjon.
- Beskriv og sammenlikn fordelingen på avhengig variabel for de to landene.
- Tolk og sammenlikn stigningstallene (B) med tilhørende signifikansverdi for begge landene.
- Hva kan vi lese ut av Beta-verdiene?
- Gi en utfyllende redegjørelse av hva signifikansverdien uttrykker.
- Hvilke fordeler oppnår man ved å benytte regresjonsanalyse istedenfor henholdsvis krysstabellanalyse eller korrelasjonsanalyse (Pearsons r)?

Skriv ditt svar her...

a) Lag problemstilling med tilhørende hypoteser ut fra gitt informasjon.

Problemstilling: Hva kan forklare om folk har tillit til eget lands politikere i Norge og Spania?

Operasjonalisert problemstilling: Kan grad av tilfredshet med landets økonomi, egenplassering på politisk høyre-venstre skala, om man stemte med forrige valg eller ikke, og kjønn forklare folks tillit til eget lands politikere i Norge og Spania?

Hypoteser med tilhørende nullhypotese:

Hypotese		Tilhørende nullhypotese	
H1	Høy tilfredshet med den økonomiske situasjonen i landet gir økt tillit til landets politikere	H0	Det er ingen sammenheng mellom tilfredshet med landets økonomiske situasjon og tillit til landets politikere
H2	De som stemmer til venstre har høyere tillit til landets politikere	H0	Det er ingen sammenheng mellom plassering på Høyre-Venstre skala og tillit til landets politikere
H3	De som stemte ved forrige valg har høyere tillit til landets politikere enn de som ikke gjorde det	H0	Det er ingen sammenheng mellom om man avga stemme ved forrige valg eller ikke, og tillit til landets politikere
H4	Kvinner har mer tillit til landets politikere enn menn	H0	Det er ingen sammenheng mellom kjønn og tillit til landets politikere

b) Beskriv og sammenlikn fordelingen på avhengig variabel for de to landene.

Den avhengige variabelen er tillit til eget lands politikere. I frekvensfordelingen for de to landene ser vi at det er store forskjeller, noe som dermed også går igjen i målene på gjennomsnitt og median (sentraltendens).

I Norge er gjennomsnittet 4,96 og medianen 5. I Spania er gjennomsnittet 2,72 og medianen 3. Dette er mål på sentraltendens, og viser det typiske. Medianen viser verdien som er i midten når alle svarene er satt i en rekkefølge. Ut i fra disse tallene kan vi anta at folk i Norge har høyere tillit til politikerene, enn det de har i Spania. I Norge er gjennomsnitt og median sentrert rundt midten og ut i fra disse kan vi si at det typiske i Norge er middels tillit. I Spania ligger gj.snitt og median på henholdsvis 2,72 og 3, noe som vil si at det typiske er ganske lav tillit, og lavere tillit enn i Norge. Når vi ser standardavviket ser vi at det er noe større spredning i svarene fra Spania (2,25) enn i Norge (1,97). Standardavviket er det gjennomsnittlige avviket fra gjennomsnittet.

Variabelen "tillit til landets politikere" er på ordinalt nivå, og fordi det ikke er flere enn 11 verdier å velge mellom, kan vi hente ut mer informasjon fra den deskriptive statistikken ved å se på selve frekvensfordelingen. I frekvensfordelingen ser vi at svarene fra Norge i større grad er sentrert rundt midten, og vi kan si at vi har en normalfordeling. I Spania ligger det flest svar fra 5 og nedover, og vi ser at hele 26,1% har svart at de ikke har noen tillit til landets politikere, mens prosenten på samme verdi i Norge bare er 2,1%.

I frekvensen fra Norge har hele 80% svart mellom 3 og 7, og det er få i begge ytterkantene. I Spania har hele 48,3% svart "ingen tillit", 1 eller 2. Hele 89,1 % har svart 5 eller lavere. I begge frekvensfordelingene er det få helt i øvre del av skalaen (men litt flere i Norge enn i Spania). Dette viser at folk i Norge generelt har høyere tillit til politikere enn det spanjoler har. Det er over 1500 respondenter i begge undersøkelsene, og det er få som har latt være å svare. Dersom det er gjort et sannsynligetsutvalg (tilfeldig), kan vi anta at disse tallene er representative for populasjonen.

c) Tolk og sammenlikn stigningstallene (B) med tilhørende signifikansverdi for begge landene

Vi finner stigningstallet når vi har gjort en regresjonsanalyse. Stigningstallet (B) viser årsakseffekten av den uavhengige variabelen på den avhengige variabelen. For en enhets endring på x-aksen (den uavhengige variabelen), så angir stigningstallet hvilket utslag dette har på y-aksen (den avhengige variabelen). Stigningstallet viser både retning og styrke. Fordelen med regresjonsanalyse er at vi kan kontrollere for de andre variablene som er med i analysen. I denne oppgaven vil jeg ta for meg en og en uavhengig variabel og tolke stigningstallene og tilhørende signifikansverdi. Signifikansverdien sier noe om hvor tilfeldig resultatet er. I samfunnsvitenskapen sier vi at dersom signifikansverdien er under 0,05 er resultatet signifikant. Når resultatet er signifikant (under 0,05) er det mindre enn 5% sjans for at resultatet er tilfeldig, og vi kan da generalisere og si at resultatet er gjeldende for hele populasjonen, og ikke bare utvalget. Signifikansverdien vil jeg utdype nærmere i oppgave e.

Tilfredshet med den økonomiske situasjonen i landet du er bosatt i

Variabelen er kodet slik: 0 = Svært utilfreds, 10 = Svært tilfreds

Stigningstall, Norge: 0,33
Stigningstall, Spania: 0,51

Stigningstallet i analysen fra Norge er 0,33. Det vil si at for en enhets endring på x (tilfredshet med den

økonomiske situasjonen i landet du er bosatt i), så gir dette et utslag på 0,33 på den avhengige variabelen. Stigningstallet er positivt, så det vil si at når tilfredshet med landets økonomi øker, så har man høyere tillit til landets politikere. Signifikansverdien er tilnærmet null og det vil si at resultatet er signifikant. Sammenhengen er ikke tilfeldig, og vi kan generalisere resultatet til å gjelde i den øvrige populasjonen.

Dersom vi bruker hypotesene fra oppgave a, kan vi i dette tilfellet avkrefte nullhypotesen. Da styrker vi hypotesen om at høy tilfredshet med landets økonomi gir økt tillit til landets politikere.

Stigningstallet fra Spania er 0,51. Det vil si at for en enhets endring på x (tilfredshet med den økonomiske situasjonen i landet du er bosatt i), så gir dette et utslag på 0,51 på den avhengige variabelen. Stigningstallet er positivt, så det vil si at når tilfredshet med landets økonomi øker, så har man høyere tillit til landets politikere. Signifikansverdien er også her tilnærmet null og det vil si at resultatet er signifikant. Sammenhengen er ikke tilfeldig, og vi kan generalisere resultatet til å gjelde i den øvrige populasjonen.

Også analysen fra Spania styrker hypotesen. Sammenhengen mellom tilfredshet med landets økonomi og tillit til politikere er enda større i Spania enn i Norge.

Plassering på politisk høyre-venstre skala

Variabelen er kodet slik: 0 = Venstre, 10 = høyre

Stigningstall, Norge: -0,11

Stigningstall, Spania: 0,00

I analysen fra Norge gir en enhets endring på x-aksen (plassering på venstre-høyre skala) et utslag på -0,11 på den avhengige variabelen. Det vil si at det er en svak sammenheng mellom plassering på skalaen og tillit til landets politikere. Jo lenger mot høyre man er, jo lavere tillit har man til politikerne. Resultatet er signifikant, og vi kan dermed slå fast at det ikke er tilfeldig, og at resultatet vil være gjeldende for den øvrige populasjonen. Selv om sammenhengen er svak, kan vi slå fast at det er en sammenheng. Også her vil vi kunne forkaste nullhypotesen. Sammenhengen styrker hypotesen om at de som stemmer lengre til venstre har høyere tillit til politikerne.

I analysen fra Spania er stigningstallet 0,00. Det vil si at det ikke er noen sammenheng mellom plassering på skalaen og tillit til politikerne. Signifikansverdien er 0,94. Det vil si at det er 94% sjanse for at dette resultatet er tilfeldig. Vi kan dermed ikke slå fast at dette gjelder hele populasjonen. Likevel har vi ikke styrket hypotesen vår, og nullhypotesen som sier at det ikke er noen sammenheng må bli stående.

Vi ser altstå at plassering på den politiske høyre-venstre skalaen har en effekt på tillit til politikerne i Norge, men ikke en effekt i Spania.

Stemmeavgivning ved forrige valg

Variabelen er kodet slik: 0 = avga ikke stemme, 1 = avga stemme

Stigningstall, Norge: 0,28

Stigningstall, Spania: 0,14

I analysen fra Norge gir en enhets endring på den uavhengige variabelen et utslag på 0,28 på den avhengige. Det vil si at de som avga stemme i fjor, har høyere tillit til politikere. Forskjellen i tillit til politikerne mellom de som ikke avga stemme i fjor og de som gjorde det, er 0,28. Signifikansen er tilnærmet 0, og vi kan derfor generalisere og si at resultatet er gjeldende også for den øvrige populasjonen. I dette tilfellet kan vi forkaste nullhypotesen, og hypotesen om at de som stemte ved forrige valg har høyere tillit, blir styrket.

I analysen fra Spania gir en enhets endring på den uavhengige variabelen et utslag på 0,14 på den avhengige. Det vil si at de som avga stemme i fjor, ligger 0,14 høyere på variabelen tillit til politikere. De som avga stemme i fjor, har altså høyere tillit til politikerne enn de som ikke avga stemme i fjor. Signifikansverdien er 0,01, og resultatet er derfor signifikant. Dette viser at det er en sammenheng mellom om man avga stemme i fjor og hvor mye tillit man har til politikerne, og vi kan derfor forkaste nullhypotesen. Også her blir hypotesen vår styrket.

Sammenlignet har den uavhengige variabelen "stemmeavgivning ved forrige valg" mer effekt i Norge enn i Spania.

Kjønn

Variabelen er kodet slik: 0 = mann, 1 = kvinne

Stigningstall, Norge: 0,23
Stigningstall, Spania: 0,12

I analysen fra Norge vil kvinner ligge 0,23 høyere på tillitsskalen enn menn. Dette styrker hypotesen vår om at kvinner har høyere tillit til politikere enn menn. Signifikansverdien er 0,01 og resultatet er signifikant. Vi kan derfor generalisere og si at kvinner i Norge har høyere tillit til politikere enn menn.

I analysen fra Spania er tallet litt lavere enn i Norge, 0,12. Men også her er det en sammenheng mellom kjønn og tillit til politikere. Kvinner ligger 0,12 høyere enn menn på skalaen enn menn. Signifikansverdien er 0,22, og det er derfor relativt stor sjanse for at resultatet er tilfeldig. I analysen fra Spania kan vi derfor ikke si med sikkerhet at sammenhengen er reell, og nullhypotesen må bli stående.

Den uavhengige variabelen kjønn har større effekt på tillit til politikere i Norge, enn det den har i Spania.

d) Hva kan vi lese ut av beta-verdiene?

Beta er det standardiserte stigningstallene. I en regresjonsanalyse kan vi ikke sammenligne stigningstallene. Dette er fordi de ikke er på samme nivå. På samme måte som man ikke kan sammenligne norske kroner med euro, kan vi heller ikke sammenligne stigningstallene. For å kunne sammenligne euro og kroner må vi først få de i samme "enhet", og det er også det vi må gjøre for å kunne sammenligne stigningstall. Beta er altså de standardiserte stigningstallene, som gjør at vi kan sammenligne de med hverandre. På den måten kan vi se hvilken variabel som har størst effekt.

I analysen fra Norge ser vi at det er variabelen "tilfredshet med landets økonomi" som har det høyeste standardiserte stigningstallet (0,30). Det er det også i Spania, men der har den enda større effekt enn i Norge (0,44). Både Spania og i Norge er det altså denne variabelen som har størst effekt av de variablene som er tatt med i analysen.

e) Gi en utfyllende redegjørelse av signifikansverdien

Som nevnt sier signifikansverdien noe om hvorvidt resultatet/sammenhengen er tilfeldig eller ei. I samfunnsvitenskapen bruker vi ofte 0,05 som en grense for signifikansverdien. Det vil si at det da er mindre enn 5% sjanse for at sammenhengen er tilfeldig, og over 95% sjanse for at det ikke er tilfeldig.

Når resultatet er signifikant (ikke tilfeldig), så kan vi generalisere og si at resultatene vi kommer frem til er gyldige utover utvalget vårt, og at det er gjeldende i den øvrige populasjonen.

I samfunnsvitenskap så er det alltid nullhypotesen vi tester. Dette handler om at vi ikke kan verifisere noe, bare falsifisere. I samfunnsvitenskap er det ikke mulig å komme frem til lover slik som det er i naturvitenskapen. Vi opererer i stedet med sannsynlighet, og ved å falsifisere nullhypotesen, styrker vi vår egen hypotese. Når vi styrker hypotesen vår, blir det derfor større grunn til å anta at det faktisk er en sammenheng mellom den uavhengige og den avhengige variabelen. Signifikansverdien er viktig, for dersom det er en sammenheng mellom Avar og Uvar, så kan vi forkaste nullhypotesen (falsifisere denne) dersom resultatet er signifikant. Ved å forkaste nullhypotesen styrker vi som nevnt vår egen hypotese, selv om vi samfunnsvitenskap aldri vil kunne bekrefte den 100%.

f) Hvilke fordeler oppnår man ved å benytte regresjonsanalyse istedenfor henholdsvis krysstabellanalyse eller korrelasjonsanalyse (Pearsons r)?

Regresjonsanalysen er en multivariat analyse. Det vil si at vi kan ta med flere uavhengige variabler. Jeg illustrerer dette med et eksempel: Si at vi vil undersøke om kjønn har en effekt på inntekt. I en bivariat analyse vil vi bare ha mulighet til å ta med disse to variablene. I en multivariat analyse har vi mulighet til å kontrollere for andre variabler, og vi kan da også kontrollere for stillingsprosent i dette eksempelet. Dersom vi bare ser på korrelasjonen mellom kjønn og inntekt, så vil korrelasjonen bli mye høyere enn om vi også kontrollerer for stillingsprosent. Flere kvinner enn menn jobber deltid, og det er derfor naturlig at dette vil påvirke inntektsnivået. Dersom vi bruker en bivariat korrelasjonsanalyse, så vil det se ut som om kjønn er det som påvirker inntektsnivået. Hvis vi derimot bruker en multivariat analyse kan vi kontrollere for stillingsprosent, og vi vil da se at effekten av kjønn blir redusert.

En krysstabell kan være både bivariat og multivariat, men en multivariat krysstabell blir veldig uoversiktlig om vi har mange uavhengige variabler. I eksempelet over kunne vi kontrollert for stillingsprosent, men det hadde blitt uoversiktlig om vi blandet inn flere variabler. I en bivariat korrelasjonsanalyse (pearsons R, feks), har vi ikke mulighet til å kontrollere for andre variabler i det hele tatt. Pearsons R sier kun noe om retning og styrke på korrelasjonen. Det er derfor en risiko for at det er en bakenforliggende variabel som påvirker både uavhengig og avhengig variabel, og gir høy korrelasjon, men siden vi ikke kan kontrollere for det, ser det ut som at det er

disse to som korrelerer. Mens pearsons R bare sier noe om retning og styrke, sier stigningstallet noe helt konkret om sammenhengen mellom variablene.

Derfor bør korrelasjonsanalyser fungere som en inngangsport til regresjonsanalyse, og multivariat analyse er alltid å foretrekke fremfor bivariat analyse.

Når det kommer til krysstabell kan disse som sagt være multivariate. Selv om vi kan kontrollere for andre variabler i en multivariat krysstabell, så vil vi få mye mer informasjon ut av en regresjonsanalyse. Som nevnt blir det fort rotete om vi skal kontrollere for mange uavhengige variabler i en krysstabell, så det er en klar fordel med regresjonsanalysen. I tillegg kan regresjonsanalysen si noe om modellens forklaringskraft (R^2). Da kan vi se hvor mye av den avhengige variabelen som er forklart gjennom de variablene vi har brukt. I tillegg får vi også frem det standardiserte stigningstallet som gjør at vi kan sammenligne variablene med hverandre. Til sist får vi også frem signifikansverdien som gjør at vi kan si noe om hvor tilfeldig korrelasjonen er.

Besvart.